

Бальоха А.С. Новітні підходи до формування природознавчої компетентності майбутніх учителів початкової школи у контексті Нової української школи / А. С. Бальоха // Підготовка сучасного педагога дошкільної та початкової освіти в умовах розбудови Нової української школи : [матеріали Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції]. – Херсон: Вид-во ТОВ «Борисфен-про», 2018. – С. 79-80.

УДК 371.13:502:37.014

Бальоха А.С.

викладач кафедри природничо-математичних
дисциплін та логопедії,
аспірант II року навчання,
Херсонський державний університет

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Нова українська школа ставить перед закладами вищої освіти багато проблем, які потребують негайного вирішення і разом з тим реформування процесу навчання студентів як майбутніх фахівців.

Оскільки зміни почались з початкової освіти, актуальності набуває всебічний розвиток особистості дитини, формування у неї загальнокультурних і морально-етичних цінностей, оволодіння ключовими і предметними компетентностями, а головне, наскрізними вміннями, необхідними життєвими і соціальними навичками, що забезпечать її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві [3].

Тому, не менш важливим сьогодні стоїть питання підготовки майбутніх учителів початкової школи, конкурентоспроможних фахівців, здатних якісно та ефективно реалізовувати завдання, визначені Державним стандартом початкової освіти. Серед завдань виділено формування у дітей компетентності у галузі природничих наук. Отже, пріоритетним для нас є формування у студентів природознавчої компетентності.

Ставлення до студента, який знаходиться у центрі навчального процесу, ґрунтується на повазі його як особистості, урахуванні його особистої думки,

спонуканні до активної пізнавальної діяльності, творчості, ініціативності тощо. Ці питання знайшли своє відображення в наукових працях відомих учених: Ш. Амонашвілі, Ю. Бабанського, Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Шаталова, С. Шевченка та ін. Науковці переконують, що основне завдання в організації навчального процесу полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і, як наслідок, – у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули студенти. Відомо, що ефективність навчання суттєво знижується, коли використовуються пасивні методи дидактичного впливу, відсутній діалог між викладачем і студентом. З метою формування особистості студента в навчальному процесі сучасна дидактика рекомендує збагачувати традиційні методи навчання такими інтерактивними технологіями, які сприяли б формуванню в суб'єктів учіння мотивації до майбутньої професійної діяльності та змістовних життєвих настанов, високого рівня активності й емоційної заангажованості в навчально-пізнавальній діяльності, створенню умов для активного самостійного набуття знань, навичок і вмінь. Використання таких технологій забезпечує тісний зв'язок теорії з практикою, розвиток критичного мислення, рефлексії, створює атмосферу співробітництва, творчої співпраці, розвиток навичок спілкування [1].

Мета статті полягає у висвітленні інтерактивного методу «лепбук» у процесі фахової підготовки студентів та формування їх природознавчої компетентності в контексті Нової української школи.

Сучасній дитині необхідно не стільки багато знати, скільки послідовно і критично мислити, проявляти розумову активність. Зміст і методи навчання здобувачів освіти спрямовані на опанування знань, умінь і способів діяльності, розвиток здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основи наукового світогляду і критичного мислення, вироблення вміння порівнювати, виділяти характерні властивості предметів, узагальнювати їх за певною ознакою, отримувати задоволення від знайденого рішення. Коли дитина сама діє з об'єктами, вона краще пізнає навколишній світ, тому

пріоритет в роботі з дітьми слід віддавати практичним методам навчання. У зв'язку з цим, перед викладачами ЗВО стоїть завдання навчити студентів новим формам взаємодії з дітьми. На зміну традиційному приходять продуктивне навчання. Одним з інтерактивних методів, який сприяє формуванню природознавчої компетентності майбутніх вчителів початкової школи та активно використовується під час вивчення студентами дисциплін природознавчого циклу, є лепбук [2].

Термін «лепбук» (з англійської «lapbook» – книга на колінах) вперше використала у своїй домашній школі мати та письменниця з Вірджинії Теммі Дабі. Вона узагальнила досвід використання різноманітних міні книг, автором створення яких була Діна Зайк ще у вісімдесятих роках минулого сторіччя. Саме Діна Зайк запропонувала використовувати так звані foldables – складені аркуші паперу, для легкого та ненав'язливого запам'ятовування інформації.

Лепбук, або як його ще називають тематична або інтерактивна папка, – це саморобна паперова книга з кишеньками, де студент може діставати, перекладати, складати на свій розсуд різноманітний матеріал. В ній збирається матеріал по певній темі. При цьому лепбук – це заключний етап самостійної дослідницької роботи, яку студент виконував у ході вивчення даної теми. Щоб створити та заповнити цю папку, студент повинен вивчити зміст обраної теми, відповідно до програми початкової школи, провести спостереження, проаналізувати представлений матеріал.

Проведена робота зі студентами на практичних заняттях з курсу «Методика навчання природознавства», дає підстави стверджувати, що створення лепбуків сприяє ефективному опануванню майже всіх тем з освітньої галузі «Природознавство» в початковій школі. Найбільш продуктивними та багатогранними є теми: «Як людина пізнає світ», «Повітря та його властивості», «Ґрунт», «Будова рослин», «Україна – моя країна», «Рослини навесні», «Використання природних і штучних матеріалів у побуті». Під час їх розкриття застосовується інтегрований підхід. Відповідно до цього, в зміст

лепбука входять такі рубрики: «Словник», «Цікаво знати», «Загадки», «Легенди» та інше.

Створення лепбука сприяє груповій взаємодіяльності студентів на заняттях, розвитку пізнавальної мотивації та навчальної активності. Допомогає студентам систематизувати та структурувати зміст обраної теми, визначити ключові поняття та обрати додатковий матеріал, засоби, види роботи. А головне, активізує творчість студентів, що є беззаперечним мотиваційним рушієм у процесі їх фахової підготовки.

Виконана нами робота є певним етапом у дослідженні зазначеної проблеми, що дає підстави продовжити досліджувати та впроваджувати нові методи роботи з майбутніми вчителями початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх вчителів / [Баліцька Н.Г., Біда О.А., Волошина Г.Л. та ін.]; за ред. Н.С. Побірченко. – К.: Науковий світ, 2003. – 138 с.
2. Ворожейкіна О.М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. – Х.: Вид. група «Основа», 2014. – 3-тє вид. – 255 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
3. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: початкова школа : іншомовна освіта + державний стандарт початкової освіти. – К.: ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240 С.